

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců Mgr. Jarmily Úředníčkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., v právní věci žalobce **H.S. N.**, s místem podnikání X, Ostrava, zastoupeného Mgr. Piotrem Adamczykem, advokátem Advokátní kanceláře Hajduk a partneři, s. r. o., se sídlem Havlíčkova 190/12, Český Těšín, proti žalovanému **Státnímu úřadu inspekce práce** se sídlem Kolářská 451/13, Opava, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného č. j. 2025/1.30/14/14.3 ze dne 4.8.2014, ve věci správního deliktu,

takto:

- I. Rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce č. j. 2025/1.30/14/14.3 ze dne 4.8.2014 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12.228,- Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Piotra Adamczyka, advokáta se sídlem Český Těšín, Havlíčkova 190/12.

Odůvodnění:

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4.8.2014 č.j. 2025/1.30/14/14.3, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě ze dne 26.3.2014 č.j. 4730/10.71-KU/14/14.3, jímž byla žalobci uložena pokuta ve výši 250.000,- Kč za spáchání správního deliktu na úseku zaměstnanosti podle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, kterého se měl dopustit tím, že nejméně dne 20.3.2013 umožnil na pracovišti „prodejna s potravinami“, na adrese Č. T., H. t. 14/96 U. K. výkon závislé práce prodavačky a W. H. J. výkon závislé práce spočívající ve výpomoci v obchodě, a to bez uzavřeného pracovněprávního vztahu, tedy měl umožnit výkon nelegální práce dle definice § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti.

Žalobce namítal absenci společenské škodlivosti jeho jednání, „potažmo znaků závislé práce“. Uvedl, že paní U. K. a W. H. J. jsou přítelkyněmi jeho manželky, které podnikají časté přátelské návštěvy v provozovně, nikoli za účelem výkonu práce, ale setkání s manželkou žalobce. I kdyby však v provozovně nabídli pracovníkovi celní správy alkohol, odkázal žalobce na právní větu rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 6 Ads 46/2013-1135, tedy, že kritériem pro odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit je osobní, popř. hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli a že při jednorázové či příležitostné spolupráci se jen těžko může mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem vytvořit jakýkoliv vztah, natož pak vztah nadřízenosti a podřízenosti. Kontrola zpravidla odhalí jen činnost prováděnou v době kontroly samotné. Žalobce poukazoval na to, že žalovaný vycházel zvláště ze závěrů kontroly a již se dostatečně nevypořádal s tím, z jakých dalších skutečností je možné usuzovat na závislou práci. Žalobce dále napadl výši uložené sankce. Pokuta je dle jeho názoru nepřiměřeně vysoká a pro žalobce likvidační. Pokuta neodpovídá jeho majetkovým poměrům. Žalobce uvedl, že již v odvolání namítal likvidační charakter pokuty a že žalovaný pouze konstatoval, že takovou ji jednoduše stanoví zákon a nemůže jednat jinak a odkázal jej na splátky. Dle žalobce žalovaný měl volit cestu uložení napomenutí.

Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Zrekapituloval průběh správního řízení. K námitce ohledně absence společenské škodlivosti jednání žalobce, „potažmo znaků závislé práce“, uvedl, že v daném případě není právně relevantní, zda paní U. K. a paní W. H. J. jsou vůči manželce žalobce v přátelském poměru či nikoliv. Uvedl, že provedenou kontrolou bylo zjištěno, že paní U. K. vykonávala práci prodavačky a paní W. H. J. vykonávala práci spočívající ve výpomoci v obchodě, tedy obě se aktivně podílely na provozu obchodu. Žalovaný vyslovil souhlas s názorem žalobce, že kritériem pro odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit, je osobní, popř. hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Žalovaný je toho názoru, že ve světle judikatury Nejvyššího soudu byl v daném případě prokázán soustavnější charakter výkonu práce zjištěných osob. Předně tak lze vyvozovat z tzv. monitoringu cizinecké policie (dne 4.3.2013), kdy obě zjištěné osoby vykonávaly shodnou činnost jako v den kontroly, a pak také ze samotné výpovědi žalobce, který přiznává, že zjištěné osoby vypomáhaly v obchodě častěji. Žalovanému nezbývá než uzavřít, že nevycházel pouze ze závěrů kontroly, jak tvrdí žalobce, ale přihlédl i ke všem skutečnostem, které při dokazování vyšly najevo. K výši pokuty žalovaný odkázal na to, že byla uložena na spodní hranici zákonného rozpětí v souladu s právními předpisy.

O žalobě rozhodl krajský soud v souladu s ust. § 51 odst. 2 a § 76 odst. 1 s.ř.s. bez jednání.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů), a dospěl k závěru, že žalobě nelze upřít důvodnost.

Z obsahu správních spisů soud zjistil, že Celní úřad pro Moravskoslezský kraj dle § 126 odst. 4 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, provedl dne 20.3.2013 u žalobce na jeho pracovišti v asijské prodejně s potravinami v Č. T. na H. t. 14/96 kontrolu zaměřenou na ověření skutečnosti, zda pro kontrolovanou osobu vykonávají práci cizinci na základě pracovněprávních vztahů nebo jiné smlouvy a v souladu s vydaným povolením k zaměstnání nebo zelenou kartou nebo modrou kartou, pokud je podle zákona vyžadována. Na provozovně byla zjištěna přítomnost manželky žalobce paní T. T. H.M. a dále paní U. K., která pracovala jako prodavačka a paní W. J. vykonávající práci spočívající ve výpomoci v obchodě. Výsledky kontroly byly celním úřadem shrnuty a zadokumentovány v protokolu o kontrole na úseku zaměstnávání cizinců ze dne 20.3.2013 č.j. 24703-5/2013-570000. Během kontroly bylo zjištěno, že v obchodě pracovaly tři zaměstnankyně – paní T. T. H. M., paní U. K., a paní W. H. J. Na počátku kontroly, tj. v čase 10:20 hod., přišli dva pracovníci celního úřadu v civilním oděvu do prodejny. Hned po příchodu se ujala jednoho pracovníka paní U. K., která stála u vchodu do prodejny. Pracovníkovi celního úřadu nabídla ke koupi láhev Becherovky. Po celou dobu pracovníka celního úřadu doprovázela a nabízela mu i jiné alkoholické nápoje. V podstatě vykonávala stejnou činnost, jako při přípravě kontrolní akce dne 4.3.2013, kdy byl proveden tzv. monitoring, o čemž byl sepsán záznam 24703/2013-570000-61. Tehdy byl pracovník celního úřadu v civilním oděvu stejnou pracovníci obdobně obsluhován. Druhá pracovnice paní W. H. J. v době kontroly, tj. 20.3.2013 a v přítomnosti pracovníků celního úřadu obsluhovala dva zákazníky z Polska, kterým odpověděla na otázky ceny zboží a následně jim nabídla, položila na pult a prodala dvě půllitrové láhve vaječného koňaku a půllitrovou láhev likéru. Paní W. H. J. byla spatřena v prodejně za pultem i v době monitoringu dne 4.3.2013. Těsně před zahájením samotné kontroly, kdy byli v prodejně pouze dva celníci v civilním oděvu a čekali na příjezd dalších uniformovaných kolegů, dostala telefonicky paní T. T.H. M.upozornění, že u obchodu zastavuje služební vozidlo celní správy. V tom momentu se snažila zadním traktem paní U. K. a paní W. H. J. urychleně vyvést z obchodu, v čemž jí zabránili dva celníci v civilním oděvu. Všechny tři pracovnice v první fázi kontroly popíraly jakoukoliv práci paní U. K. a paní W. H. J. v obchodě s tvrzením, že jsou zde pouze jako zákaznice. Od tohoto tvrzení po předložení argumentů kontrolní skupiny upustily. Paní U. K. a W. H. J. nepředložily v době kontroly navázání pracovněprávního vztahu a v úředních záznamech o podaném vysvětlení č.j. 24703-7/2013-570000-61, 24703-8/2013-570000-61 prohlásily, že zde jen občasně vypomáhají a pracovněprávní vztah nemají uzavřen. Prohlásily, že finanční odměnu od provozovatele obchodu – žalobce, nedostávají. Žalobce se vyjadřoval tak, že paní U. K., občanka Polska, je jeho známá. Poprosil ji, aby v době jeho nepřítomnosti pomáhala v obchodě s prodejem zboží. Za její pomoc jí nic neplatil, její práce nebyla pravidelná, paní K. je zaměstnaná i v Polsku. Paní W. J. je přítelkyní jeho manželky a občas jim pomáhá uhradit různé

platby, jako např. složenky, platby v bance apod. Často chodí do obchodu za jeho manželkou a občas jí vypomůže.

Správní orgán konstatoval v protokolu o kontrole, že došlo k naplnění důvodného podezření z výkonu nelegální práce porušením § 5 písm. e), bod 1 – výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah, a to tím, že paní U. K. a paní W. H. J. nepředložily v době kontroly navázání pracovněprávního vztahu a v příložených jednotlivých sepsaných úředních záznamech o podaném vysvětlení prohlásily, že zde jen občasně vypomáhají a pracovněprávní vztah nemají uzavřen. S obsahem protokolu vyhotoveného dne 5.4.2013 byl žalobce seznámen. Protokol odmítl podepsat. Jednání byl přítomen tlumočník vietnamského jazyka.

Dne 10.10.2013 bylo žalobci doručeno oznámení o zahájení správního řízení ve věci předmětného správního deliktu spolu s předvoláním k ústnímu jednání. U ústního jednání 29.10.2013 žalobce prohlásil, že ani jedna ze zjištěných osob pro něho nepracovala. Znají se již delší dobu, přátelí se a vzájemně se navštěvují. S žádnou z fyzických osob nebyl uzavřen pracovněprávní vztah, obchod je malý, s manželkou jej stačí obsluhovat sami, nepotřebují zaměstnance. Dne 4.3.2013 paní K. nemohla být na pracovišti, protože je zaměstnána v Polsku. Paní J. tam být mohla, ale pouze na návštěvě, bývá tam často. Oblastní inspektorát práce u jednání dne 29.10.2013 vyslechl jako svědkyni paní W. H. J., která uvedla, že v době zahájení kontroly seděla v prodejně na židli a sledovala, co se děje. Rozhodně nepracovala, ani nijak nepomáhala. Žalobci vypomáhala před 7 lety a od té doby se znají. Dvě půllitrové láhve prodala zákazníkům manželka žalobce a nikoliv ona. Žalobci a jeho manželce pomáhá při placení složenek a při jednání např. na poště. U jednání dne 29.10.2013 správní orgán kromě výsledku svědkyně provedl dále důkaz protokolem o kontrole č.j. 24703-5/2013-570000-61 a kopií živnostenského listu žalobce. Žalobce k důkazu navrhl výslech svědkyně paní U. K. Žádné další důkazy nenavrhoval. Správnímu orgánu se svědkyni paní U. K. nepodařilo doručit v Polsku předvolání k ústnímu jednání. Přípisem z 3.1.2014 doručeným žalobci 7.1.2014 byl žalobce vyrozuměn o ukončení dokazování ve správním řízení a byl vyzván k doložení své majetkové situace za poslední rok za účelem posouzení výše případně ukládané pokuty. Žalobce na základě této výzvy správnímu orgánu doručil přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období kalendářní rok 2012.

Oblastní inspektorát práce následně 26.3.2014 vydal rozhodnutí, jímž žalobce uznal vinným ze spáchání správního deliktu na úseku zaměstnanosti podle ust. § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, kterého se dopustil tím, že nejméně dne 20.3.2013 umožnil na pracovišti „prodejna s potravinami“ na adrese Č. T., H. t. 14/96, fyzickým osobám: a) U. K. výkon závislé práce prodavačky, b) W. H. J. výkon závislé práce spočívající ve výpomoci v obchodě, a to bez uzavřeného pracovněprávního vztahu, tedy umožnil uvedeným fyzickým osobám výkon nelegální práce dle definice ust. § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti. Za toto jednání mu podle ust. § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti byla uložena pokuta ve výši 250.000,- Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, které žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí orgánu I. stupně potvrdil.

Podle § 5 písm. e) bod 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, se pro účely tohoto zákona rozumí nelegální prací, výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah.

Podle § 140 odst. 1 písm. c) téhož zákona, se právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba se správního deliktu dopustí tím, že umožní výkon nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 1 nebo 2.

Co se týče námitky žalobce ohledně absence společenské škodlivosti jeho jednání, „potažmo znaků závislé práce“, s tím, že žalovaný vycházel ze závěrů kontroly a již se dostatečně nevypořádal s tím, z jakých dalších skutečností je možné usuzovat na závislou práci, krajský soud uvádí, že stěžejním podkladem pro rozhodnutí byl protokol o výsledku kontroly ze dne 20.3.2013, v němž je zachycen průběh a výsledek kontroly uvedeného dne a poznatky z úřední činnosti celního úřadu v rámci tzv. monitoringu dne 4.3.2013. Kromě jiného je v něm uvedeno, že paní U. K. a paní W. H. J. v úředních záznamech o podaném vysvětlení prohlásily, že v prodejně žalobce občas vypomáhají a pracovněprávní vztah nemají uzavřen a že finanční odměnu od provozovatele obchodu – žalobce nedostávají. Z protokolu o kontrole jednoznačně plyne, že v den kontroly 20.3.2013 paní K. příslušníkovi celní správy v prodejně žalobce nabídla ke koupi láhev alkoholu, po celou dobu tohoto pracovníka celní správy doprovázela a nabízela mu i jiné alkoholické nápoje, přitom vykonávala stejnou činnost jako při přípravě kontrolní akce celní správy dne 4.3.2013, kdy byl proveden tzv. monitoring a kdy příslušník celní správy v civilním oděvu byl paní K. obdobně obsluhován. Paní W. H. J. v přítomnosti příslušníků celní správy v civilním oděvu obsluhovala dva zákazníky z Polska, kterým odpověděla na otázky týkající se cen zboží a následně jim nabídla, položila na pult a prodala dvě půllitrové láhve vaječného koňaku a půllitrovou láhev likéru, přičemž spatřena byla v předmětné prodejně za pultem dne 4.3.2013 v době monitoringu celní správy. Žalobce byl s protokolem o kontrole řádně seznámen, nepodal proti němu žádné námitky, ani nepožádal o jeho přezkoumání. Žalobce sám do protokolu o kontrole dne 20.3.2013 uvedl, že paní U. K. v době jeho nepřítomnosti pomáhala v jeho obchodě s prodejem zboží s tím, že to bylo dle potřeby jeho manželky a že její práce nebyla pravidelná, k paní W. J. uvedl, že často chodí do obchodu za jeho manželkou a občas jí vypomůže, co je potřeba. Správní orgány obou stupňů dle názoru soudu zcela jasně a přesvědčivě vyložily, jak provedené důkazy hodnotily a proč neuvěřily následnému vyjádření žalobce u jednání před správním orgánem, že se v případě paní K. a J. jedná o přítelkyně jeho a manželky a že pro žalobce nikdy nepracovaly, a výpovědi svědkyně W. H. J., která u jednání před správním orgánem I. stupně v rozporu s tím, co bylo zjištěno při kontrole správního orgánu dne 20.3.2013 a monitoringu celního úřadu dne 4.3.2013, vypověděla, že u žalobce nikdy nepracovala a že dvě půllitrové láhve alkoholu prodala zákazníkům manželka žalobce. Soud uzavírá, že skutečnosti zjištěné celním úřadem, jak jsou zachyceny v protokolu o kontrole na úseku zaměstnávání cizinců ze dne 20.3.2013, tvoří ucelený logický řetězec a plyne z něho nepochybný závěr, že se žalobce dopustil jednání, z něhož byl obviněn a že toto jednání naplnilo skutkovou podstatu správního deliktu dle § 140 odst. 1 písm. c) z.č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších přepisů, spočívajícího v umožnění výkonu nelegální práce dle § 5 písm. e) bod 1 téhož zákona.

Nedůvodnou je i žalobní námitka žalobce o absenci společenské škodlivosti jednání žalobce. Soud sdílí názor žalovaného, že jednání žalobce vykazuje znak společenské škodlivosti, tudíž materiální stránku, neboť výkon nelegální práce poškozuje rovné podmínky na trhu práce, zaměstnavatel využívající nelegálně zaměstnané osoby čerpá množství neoprávněných výhod oproti ostatním, např. se

jedná o nižší cenu poskytované práce, větší flexibilitu při nabírání pracovníků a také při jejich „propouštění“, soud souhlasí rovněž se závěrem žalovaného, že s uvedeným jednáním mohou být dále způsobovány následky v oblasti daňové a že jsou jím zkracována práva a oprávněné zájmy zaměstnanců, protože zaměstnavatel tímto způsobem přenáší četná rizika na druhé osoby a zbavuje se tak mnoha povinností, které jsou mu právními předpisy uloženy. Soud rovněž souhlasí s názorem žalovaného, že na nelegálně zaměstnané osoby se nevztahuje ochrana upravena pracovněprávními předpisy a tyto osoby tak např. nejsou chráněny pro případ pracovního úrazu, nevztahuje se na ně maximální pracovní doba, povinné přestávky apod., čímž je snižována jejich právní jistota.

Naproti tomu důvodnou je námitka nepřiměřenosti uložené pokuty ve světle ústavní ochrany lidských práv a svobod. V důsledku nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 52/13, kterým ve slovech „nejméně však ve výši 250.000,- Kč“ byl zrušen § 140 odst. 4 písm. f) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a byla tak jako protiústavní zrušena spodní hranice pokuty za uvedený správní delikt. Napadené rozhodnutí (které bylo vydáno před nálezem Pl. ÚS 52/13 ze dne 9.9.2014), obsahuje konstatování, že žalobci byla uložena pokuta na samé spodní hranici zákonného rozmezí – tehdy platného a nebylo možno uložit sankci nižší než 250.000,- Kč, přičemž na základě nálezu Ústavního soudu sp. Pl. ÚS 52/13 by přicházelo v úvahu i uložení nižší pokuty než 250.000,- Kč. Za toho stavu (který ovšem nelze žalovanému vytýkat), i s ohledem na námitky žalobce, že uložená pokuta je pro něho likvidační, nepřiměřeně vysoká, musel krajský soud přistoupit ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s.ř.s. V dalším řízení je třeba, aby žalovaný v novém rozhodnutí o odvolání žalobce doplnil – přehodnotil úvahy o výši uložené sankce.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého procesně úspěšnému žalobci vzniklo vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení v plné výši. Náklady řízení sestávají z odměny zástupce žalobce za 2 úkony právní služby po 3.100,- Kč podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb – advokátní tarif, a to za přípravu a převzetí zastoupení a sepsí žaloby, dvou režijních paušálů po 300,- Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. K odměně a náhradám bylo nutno připočíst i 21 % DPH ve výši 1.428,- Kč (21 % z částky 6.800,- Kč), neboť zástupce žalobce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty. K nákladům řízení dále náleží soudní poplatek za žalobu ve výši 3.000,- Kč a soudní poplatek 1.000,- Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě, jemuž bylo vyhověno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-

li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 2.6.2016

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu